

constans licet non fuerit haec illorum praxis. Euiñcit etiam Ecclesiae Latinae varia consuetudo: non enim ad vsque seculum vi. Vnctionem quinque sensuum seruasse Gregorius Magnus scribit. (11) Cui deinde Vnctioni aliarum etiam partium, nimirum colli, pectoris, scapularum, antiquus Codex Abbatis Rotaldi adiunxit, et Eugenius Papa IV. renes quoque inungi imperauit.

Et quarta demum propositio in duas distributa est partes, quarum prima ad Fidem spectat, quum Concilia Florentinum, et Tridentinum formam quamdam designent, nempe: » per istam sanctam » vnctionem, et suam plissimam misericordiam indulgeat tibi Deus » quidquid deliquisti per visum, auditum, olfactum, gustum, et » odoratum, « cet. Deinde: in Canonica ipsa Iacobi Epistola, illis verbis et *oratio fidei saluabit infirmum* inuinit eadem ipsa forma, vt docet Synodus Tridentina. Insuper Patres vniuersi, quorum plerosque praecedentibus laudauimus capitibus, non Vnctionem tantummodo aegrorantium, verum et orationem inungentium Presbyterorum commendant.

Praeterea Graecorum Euchologia, et Latinorum Pontificales libri quamplurimi, ritum perantiquum vngendi aegrotos semper cum certa precum verborumque pronuntiatione describunt. Postremo: id ipsum comprobat Ecclesiae vniuersalis vsus: quae vbiq; locorum Sacramentum istud rebus verbisque ministrat.

Quod autem haec formula verborum congruentius per modum deprecatium proferatur, vt secundo loco firmatumus, sic suadetur primo ex Iacobi verbis *infirmatur quis in vobis*, cet.: in illis enim, et Vnctio, et Oratio exprimitur; quorum vnum materiae, alterum formae rationem habet: vnde Tridentinum Concilium inquit: (12) » quibus verbis, vt ex Apostolica Traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet, materiam, formam, proprium Ministrum, « cet. Secundo ex eo, suadetur, quod eandem deprecatiam formam probant eadem Synodus Tridentina, Eugenius IV. Catechismus Romanus; (13) quod eandem exhibeant peruetustus liber Pontificalis Laudinensis Ecclesiae, Sacerdotale Romanum, hodierna Ritualia, Graecorumque Euchologia omnia.

Tertio insuper ex congruentiae rationibus; nam aegroti Vnctionem Extremam suscipientes, sensibus destituti sunt, ac interdum morbi acerbitate correpti, nequeunt exercere actus illos virtutum, qui

(11) In Sacram. (12) Sess. xiv. cap. 1. (13) Part. 2. cap. 6.

qui ad vberiore Sacramentorum fructum percipiendum fieri et repeti solent; deinde aegrotantium plurimi, ex hac mortali vita ad aeternam transmisuri sunt: proptereaque Deo, ad cuius tribunal sisti debent, precibus commendantur. Tradit has aliasque rationes Sanctus Thomas. (14)

CAPVT XVI.

Erroribus atque opinionibus memoratis, argumenta soluit.

Tametsi Lutherus Extremam Vnctionem esse nouae verum propriumque Sacramentum negarit, adseruit tamen esse Sacramentum late sumtum, seu signum inefficax alicuius rei sacrae. Atque ad eiusmodi Sacramentum late sumtum, vel in illa lata significatione acceptum, Oleum neuiquam requiri docuit. (1) Caluinus autem ab Oleo, quo Iacobus infirmos inungendos dicit, Episcopi consecrationem reicit, eamque suis diceris lacescit. (2) Caluino praeciuerant Waldenses, quamlibet consecrationem, siue ab Episcopis, siue a Presbyteris fieret, reicientes, vt Philodorsius testatur. Et erga verborum formulam homines haeretici errarunt, quippe qui inter ceteras ludificationes ineptiasque quibus hoc Sacramentum oppugnarunt, vna haec sit, quod de adhibita verborum forma nullum in Historia euangelica vestigium habeatur.

Catholici interea omnes consentiunt, Oleum, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum, esse huiusce Sacramenti materiam: itidem consentiunt Catholici, Episcopalem Olei benedictionem ac consecrationem necessariam ex Ecclesiae institutione et praeepto esse: discrepantque erga Sacramenti necessitatem, vt et circa dispensationem in eiusmodi benedictione a Presbyteris faciendam. Et quid vero de verborum forma? Dissident et in re ista plurimum Theologi catholici.

Nunc quod instat agamus, congeriemque argumentorum stabilitas theses oppugnantium producamus et soluamus. Primum argumentum est: quum Extremae Vnctionis Sacramentum immediate ad incorruptionem ordinetur, haud videtur conueniens illius materiam esse Oleum ex oliuis expressum, sed potius balsamum: ergo.

Secundum: oliuae Oleum non certe inuenitur in omnibus Proinciis: non ergo valet commune remedium esse, vnde nec infirmorum vnctionis materies.

Tom. IIII.

Sess

rum

(14) Q. xxix. Supp. art. 4. (1) In lib. de Capt. Bab. (2) Lib. iv. Inst. cap. 29.

Tertium : spiritualis medicatio , cuiusmodi hoc Sacramentum est, aptius per vini adpositionem significatur , vt patet Lucae x. : ergo.

Quartum : Extremae Vnctionis Sacramentum vnā habet sanctificationem in vsu per verborum formam : superfluit igitur alia sanctificatio , quae ad ipsius materiam fiat per consecrationem.

Quintum : Sacramenta efficaciam et significationem habent in ipsa materia : atqui significatio effectus huius Sacramenti competit Oleo ex naturali ipsius proprietate , efficacia autem ex diuina institutione : non est ergo necessaria aliqua materiae sanctificatio , quantum ad necessitatem Sacramenti adinet.

Sextum : in Baptismo , quod est Sacramentum Extrema Vnctione perfectius , non praexigitur materiae sanctificatio , quantum ad necessitatem Sacramenti adinet : neque ergo in Extrema Vnctione.

Septimum : Ecclesiam posse Presbyteris , qui Episcopi non fuerint , indulgere , vt infirmorum Oleum consecrent , perperam ex Graecorum praxi adstruitur : etenim error hic fuit , et quidem maximus ; ergo.

Octauum : S. Thomas censuit irritum esse Extremae Vnctionis Sacramentum , vbi vel vnus e sensibus vnctio abfuerit ; ait siquidem : (3) » illa vnctio obseruatur , quae fit ad quinque sensus , quasi de necessitate Sacramenti : « ergo.

Nonum : fert perpetua Ecclesiae consuetudo , vt inungantur quibusque sensuum organa : ergo.

Decimum : non congruentius tantum , sed necessario etiam peragi debet Extrema Vnctio verbis deprecatoriis : eiusmodi enim formam Iacobus praescripsit , Concilia probarunt , et S. Thomas docet scribens : (4) » forma huius Sacramenti est oratio deprecatiua , vt patet per verba Iacobi , et ex vsu Romanae Ecclesiae : « cer. : ergo.

Sed responderetur ad singula. Ad primum quidem dicendum : in corruptionem gloriae non esse rem contentam in hoc Sacramento ; nec oportere quod tali rei significatio materiae respondeat : vnde non oportet balsamum poni in huius Sacramenti materia.

Secundum sic soluitur : oliuae Oleum , licet non vtiq̄ue crescat , de facili tamen ad quemlibet locum posse transferri.

Tertii responsio est : vinum sanare mordendo , sed Oleum leniendo ; ideoque curatio per vinum magis pertinet ad Poenitentiam quam ad Extremae Vnctionis Sacramentum.

Ad

(3) In Supp. quaest. xxxii. art. 6. (4) Ibid. quaest. xxix. art. 8.

Ad quartum responderetur : primam sanctificationem esse materiae secundum se ; secundam vero magis pertinere ad ipsius vsum , secundum quod est actu conferens effectum suum ; propterea neutram superfluere.

Quintum sic diluitur : ea quidem efficacia , quae est ex ipsa Sacramenti institutione , adplicatur huic materiae per sanctificationem.

Sextum solutum esto triplicem hanc adducendo rationem. Prima est : quia omnis Sacramentorum efficacia a Christo descendit : vnde Sacramenta illa quibus ipse vsus est , ex ipso suo vsu efficaciam habent , sicut carnis suae contactu vim regeneratiuam aquis contulit ; quumque Extrema Vnctione vsus non fuerit , necessaria proinde sanctificatio materiae est. Secunda causa sumitur ex gratiae plenitudine quae per hoc Sacramentum confertur , nedum vt culpam tollat , sed etiam culpae reliquias , atque corporis sanitatem. Tertia demum causa ex eo oritur , quod huius Sacramenti corporalis effectus , scilicet corporis sanatio , non causatur a naturali materiae proprietate , adeoque exigit sanctificari ad hanc efficaciam obtinendam.

Septimum multimode etiam eneruatur , ac principio quidem , quum semper Graecae Ecclesiae persuasum fuerit , proprie dictum Sacramentum ex Oleo a Presbyteris consecrato confici , nemo peritus dixerit , errasse eam in re tanti momenti. Sed hanc insuper Graecorum praxim hoc in capite Clemens Papa VIII. confirmauit in Instructione directa ad Episcopos Latinos. (5) Quam praeterea Graecorum praxim , Sambouio teste , Congregatio de Propaganda Fide probauit ; eius nimirum iussu et impensis edita Romae est Synopsis Vernacula Neophiti Rhodini , in qua haec leguntur : » materia Sacramenti Extremae Vnctionis est Oleum oliuae expressum , a Pontifice , vel a Sacerdote benedictum. «

In octauae solutionem dicimus : verba illa Doctoris Angelici sat superque innuere , noluisse eum quaestionem definire : ait nempe , *quasi de necessitate Sacramenti* , vt demonstret , nullatenus Vnctiones praescriptas et in vsum acceptas omittendas esse. Salua igitur ipsi debita reuerentia , sententiam qua adseritur sufficere ad Sacramenti substantiam quod vnica Vnctio conferatur , amplexati vt probabiliorē m fuimus.

Ad nonum dicendum : ferre Ecclesiae consuetudinem in libris

Sss 2

Ri

(5) Sub titulo : *Circa oleum S. Infirmorum.*

Ritualibus expressam, et a Conciliis praescriptam, ut inungantur quinque sensuum organa tamquam ritum Ecclesiasticum, quo effectus Extremae Vnctionis explicentur; non quod ad Sacramenti essentiam adineat: alioquin quum ipsa ferat Ecclesiae consuetudo ut res inungantur, necnon et pedes, vtraque haec inunctio de Sacramenti essentia foret.

Decimum hoc pacto enodamus: Iacobi verba non euincere necessitatem, sed maiorem voce congruentiam, ex eo intelligimus quod stante necessitate eiusmodi, haud fas Latinae Ecclesiae fuisset indicatiua forma vti quemadmodum vsam fuisse ostendunt plurima eaque firmissima momenta: siquidem forma, quae Ambrosiana dicitur, quaque seculo iv. Ecclesia Mediolanensis vtebatur, his indicatiuis verbis exprimebatur: *vngō te oleo sanctificato, in nomine Patris*, cet. Ad Concilia quod sperat, rectissime illa formae deprecatiuae meminere eandemque in suis etiam Decretis retulere, quod viderint obtinuisse solam illam iam pridem in vtraque Ecclesia; atque nollent disputantium Scholasticorum altercationibus sese immiscere.

Sancti Thomae mentem non eodem sensu eius Discipuli exponunt. Eorum plurimi hunc Doctoris Angelici sensum esse volunt, ut deprecatoria formula omnino sit de Sacramenti substantia; quod vndenam ipsi hauriant non videmus: neque enim in loco obiecto quid simile legitur; sed tantum quod talis sit Sacramenti forma: atque rationes, quas ibi superaddit, maiorem profecto deprecatiuae formae congruitatem probant, necessitatem vero non probant. Hinc penitus tanti Magistri mentem Discipuli illi adsequuntur, qui hoc vnice ab eo edocti firmant, formam Extremae Vnctionis proferendam verbis deprecatoriis esse, vtpote congruentioribus ad Sacramenti effectus exprimendos, validam tamen futuram infirmorum Vnctionem forma absoluta, seu indicatiua peractam.

CAPVT XVII.

De Ministro atque Subiecto Vnctionis Extremae.

Ministri Sacramenti Extremae Vnctionis non sunt Seniores aetate, sed Episcopi et Sacerdotes.

Neque plures necessarij sunt ad Sacramentum ministrandum; quaecumque olim fuerit Ecclesiae disciplina.

Ministrandum vero hoc Sacramentum infirmis tantummodo, iisque adultis, est.

Docent primam propositionem Scripturae: vbi enim apud Iacobum legitur: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiae*, cet. Presbyterorum nomine, non Seniores aetate, sed Sacerdotes, Episcopos maxime, intelligi, haec commonstrant: primum quidem, quod vbiicumque Scripturae de Ecclesiasticis Mysterijs agunt, nomen Presbyterorum pro Sacerdotio initiatis accipitur; vti Actuum xiv; ad Timotheum i. cap. 5; ad Tit. i. cap. xiv; i. Petri cap. 5. Deinde: quod Iacobus non Presbyteros tantum dicat, sed Presbyteros Ecclesiae, aperte significans loquitur de Sacerdotibus qui Ecclesiam regunt, non de Senioribus qui communitati praesunt: idque Grotius A catholicus fatetur (1) aperte significari Versione Syriaca. Rursus, quod Iacobus ipse aduocandos Presbyteros dicat, ut super infirmum orent, ut illum vngant in nomine Domini, ut per eorum ministerium tribuatur animi leuamentum peccatorumque remissio: ad quae omnia impertinens sane est aetas senilis.

Docet eandem veritatem Traditio: nam Patres, quoties de Iacobi verbis sermonem habuerunt, ea non de Senioribus, sed de Episcopis et Sacerdotibus interpretati sunt. Chrysostomus enim (2) scribit: Presbyteros, de quibus Iacobus, esse non laicos homines, sed Sacerdotes, quibus tum in Baptismate, tum in infirmorum Vnctione competit facultas dimittendi peccata: neque enim, ait, solum quum nos regenerant, sed postea etiam condonandorum nobis peccatorum

»fa-

(1) Comment. in Epist. Iacobi. (2) Lib. iii. de Sacerd.

«facultatem obtinent; infirmatur, inquit, inter vos aliquis? Inducatur Presbyteros.» Gregorius Magnus: (3) Ministros, a quibus Extrema Vnctio peragitur, modo vocat Presbyteros, modo Sacerdotes, dicens: «tunc offertur Pontifici Oleum, et benedicit eum tam ipse, quam omnes Presbyteri ad inungendum infirmum.» Et postea: «multi enim Sacerdotes infirmos perungunt,» cet.

Docent praeterea veritatem istam Concilia: Aquisgranense siquidem, quod anno 836 habitum est, sic loquitur: «si autem infirmitate depressus fuerit, ne confessione atque Oratione Sacerdotali, necnon Vnctione sacra olei, per eius (Sacerdotis) negligentiam careat,» cet. (4) Tridentinum vero Concilium definiuit: (5) «si quis dixerit, Presbyteros Ecclesiae, quos Beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed acerate Seniores in quavis communitate; ob idque proprium Extremæ Vnctionis ministrum non esse Sacerdotem, anathema sit.»

Accedunt et theologicae rationes: scilicet quod nullius Sacramenti administratio competat laico, solo excepto Baptismo, cuius collatio in casu necessitatis permittitur laicis ex diuina dispensatione, ut nulli regenerationis spiritualis facultas desit, ut loquitur S. Thomas: (6) quod interdum aetate iuuenes Ecclesiae praeficiuntur, ut Timotheus a Paulo fuit constitutus: quod tandem Extremæ Vnctionis Sacramentum, ut ait Synodus Tridentina, est Poenitentiae consummatium; proinde ad Sacerdotes, qui Sacramenti Poenitentiae ministri sunt, Extremam Vnctionem conferre proptie spectat.

Propositionem secundam haec demonstrant: haud infertur ex Iacobi Epistola plures Presbyteros ad hoc Sacramentum conferendum necessario requiri: licet enim numero multitudinis ille vratur dicens: *inducat Presbyteros Ecclesiae*; inustratum tamen non est in sacris Litteris pluralem numerum pro singulari ponere. Sic apud Matthaicum cap. xxvii. legitur: «latrones qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei,» quum constet ex Lucae cap. xxiii. Domino conuictatum unum de his, qui pendebant latronibus, tantum. Consulendus est Augustinus. (7)

Deinde: Iacobus rotam erga infirmos actionem Presbyteris tribuit,

(3) In Sacrament.

(4) Can. v.

(5) Sess. xiv. Can. 4.

(6) Quaest. xxxi. Supp. art. 1.

(7) Lib. iiii. de Consensu Euang. cap. 16.

buit, non orationem modo, sed et ipsam Vnctionem; scilicet dicit: *et orent super eum, ungentes eum oleo*. cet.: atqui haeretici necessariam non putant Vnctionem a multis Presbyteris factam: igitur multos conuocandos volunt ad orationem?

Insuper: fidem faciunt complura monumenta ab vno Ministro hocce Sacramentum fuisse ministratum. Etenim Innocentius Papa I. (8) ait: ratum esse si ab Episcopo detur, neque ad id adiungi alium collegam debere: Prudentius Tricasinus solus inunxit Beatam Mauram, cuius vitam descripsit: vnus Presbyteri meminit Aetfricius in Canonibus ad Walfinum Episcopum: testantur idem, non solum hodierna Romanae Ecclesiae consuetudo, et Rituale Pauli V. iussu editum, sed et vetustissima Pontificalia, atque ea etiam, quae ex vetustioribus procusa fuere: testantur et Alexander III. et Benedictus XIV. quorum primus inquit: (9) «Sacerdos vno praesente Clerico, et etiam solus potest infirmum ungere:» alter vero scribit: (10) «nec refert vtrum eadem Extrema Vnctio per vnum vel per plures Presbyteros fiat, vbi huiusmodi viget consuetudo; dummodo credant, et adserant, illud Sacramentum, seruata debita materia et forma, ab vno Presbytero valide et licite confici.»

Postremo: etiam si congruat ut plures Sacerdotes adsint, hac tamen ratione valere datum ab vnico Sacerdote Sacramentum, docet S. Thomas: (11) quod si vnus solus Presbyter adsit, intelligitur hoc Sacramentum perficere in virtute totius Ecclesiae, cuius minister existit, et cuius personam gerit.

Diuersam tamen hac in re fuisse, atque etiamnum esse Ecclesiae disciplinam consulto hic superaddimus, vtroque fatemur. Apud Graecos siquidem septem Sacerdotes ex Ecclesiae mandato aduocabantur olim, et nunc etiam aduocantur, ad Sacramentum hoc infirmis ministrandum, ut testis est Simeon Thesalonicensis, (12) et ipse Graecus. Apud Latinos quondam ex Ecclesiae praecepto, plures simul Presbyteros Vnctionem Extremam Presbyteris praecipio, plures simul inuit Gregorius Magnus. (13)

Propositionem tertiam demonstrat primo Iacobi testimonium: *infirmatur quis in vobis?* cet. Postquam enim versu xiii. de aegritudine et animi languore ille egerat, remediumque adulerat, dicens:

(8) In Epist. ad Decent.

(9) In cap. Quaesitum, de verb. sign.

(10) In Const. Etsi Pastoralis, §. 5.

(11) Lib. iv. cont. Gent. cap. 73.

(12) In lib. de Sacram.

(13) In Sacrament.

tristatur quis in vobis? . . . . . oret: Aeque animo est? Psallat: proximo versu xiv. ad aliam speciem afflictionis descendit, quae est aduersa corporis valetudo, demonstrans, quo spirituali remedio opus infirmi habeant: igitur infirmis, cet.

Secundo: demonstratur nostra adsertio ex Ecclesiae definitionibus atque aliis etiam ecclesiasticis monumentis: sic nempe loquitur Concilium Florentinum, seu Eugenius IV: (14) »hoc Sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet.« Ac Tridentinum (15) docet: Christum Dominum Extremæ Vnctionis Sacramentum »finem vitae tamquam praesidio quodam firmissimo munivisse.« Idem docent Concilia Aquisgranense, Lemouicense, Innocentius Papa I., Capitularia Caroli V., Rituale Lingonense, item et Tricense atque Viennense; Romanum tandem a Paulo V. probatum.

Haud improbanda propterea est Graecorum praxis, qui non infirmos tantum, sed et sanos inungunt. Iacobus siquidem praescribens inungi infirmos, sanos neuiquam exclusit: quemadmodum Christus Dominus Eucharistiae communionem adultis praescribens, verbis illis *hoc facite*, cet. nequaquam paruulos exclusit, vt constat ex Ecclesiae praxi, quae eis per duodecim priora secula Eucharistiam porrexit. Sed nec Ecclesia Catholica expresse vnquam Graecorum praxim proscripsit; quae enim, quum Romani Pontifices et Concilia, tum Ecclesiae Patres dixere, consuetudinem Romanae Ecclesiae morumque Latinorum declarant; definitionem pro solis infirmis inungendis non important.

CAPVT XVIII.

Firmata nuper Dogmata, et haeresum relatione, et argumentorum solutione denuo constabuntur.

Sectarii, qui Vnctionem Extremam ex numero Sacramentorum nouae legis expunxerunt, plurima praepriis in Ecclesiae Fidem de eiusdem Sacramenti Ministro effutierunt. Lutherus enim vertit ipsi crimini, quod ad illius collationem multi Presbyteri, vt Iacobus innuit, non vocentur: (1) Caluinus praeterea negat Sacerdotes intelligi Presbyterorum nomine, quo Iacobus vtitur, addit que, non vnum Pres-

(14) In Inst. Arm. (15) Sess. xiv. (1) In lib. de Capt. Babyl.

Presbyterum, sed multos ex Iacobi praescripto Vnctioni necessarios esse. Ita in suis Institutionibus. (2) Hi Sectarii vt Ecclesiam hoc in capite vexarent, viam antiquis haereticis prorsus oppositam iniere: olim enim Waldenses Catholicos erroris arguebant, quod plures Sacerdotes vocarent, vt scribit Reinerius. (3) Nonnullis, v. ineunte Ecclesiae seculo, visum est, Sacerdotes Presbyterorum nomine, quo Iacobus vtitur, intellectos, esse solos Extremæ Vnctionis Ministros, ipsis etiam Episcopis semotis.

Circa huius autem Sacramenti subiectum quum nihil in Catholicis reperit Lutherus quod argueret, maluit imponere, vt conuitiari posset. Nempe eos arguit, quasi adserant Extremam Vnctionem conferri non debere nisi discessuris: insimulat deinde quam sequuntur praxim, nimirum administrandi iis etiam infirmis, qui breui discessuri iudicantur. (4) Lutherum imitatus Caluinus (5) insolentissime dixit, Catholicos, non infirmos, sed semimortua cadauera sua pinguedine inficere, cet. Hanc aliasque calumnias ante Lutherum et Caluinum catholicis Latinis impegerat Simeon Thesalonicensis. (6)

Quibus vero argutiis nefaria haec adserta communire curarint, expendamus. Arguat itaque primo: haec habet Innocentius I. ad Decentium rescribens: »quo (Oleo) ab Episcopo confectio, non solum Sacerdotibus, sed omnibus vti Catholicis licet, in sua aut suorum necessitate inungendo:« persuasum igitur Innocentio fuerat, per Presbyteros intellexisse Iacobum, non Sacerdotes tantum, sed etiam viros laicos.

Secundo: scribit Venerabilis Beda: (7) »infirmos moneri debere, vt Seniorum adiutorio curari se meminerint, neque ad iuniores minusque doctos causam suae imbecillitatis referant:« ergo iudicauit Presbyterorum nomine intelligi aetate Seniores; proindeque laicos Seniores esse Extremæ Vnctionis ministros.

Tertio: saltem Diaconis aliquando concessum esse vt morte vngente infirmos inungerent, multa euincunt: nam ipsis permissum nonnumquam est in necessitatis casu infirmorum excipere confessionem, iisque Viaticum dare, vt constat ex Cypriano adserente (8)

Tom. III.

Ttt

pos-

- (2) Lib. iv. cap. 19.
 (3) In lib. de Wald.
 (4) Vbi supra.
 (5) Vbi supra.

- (6) In lib. de Sacram.
 (7) Ad v. caput Iacobi.
 (8) Epistola xii.

posse urgente exitu *exomologesim* apud Diaconum fieri; ex Eliberitano Concilio, (9) aliisque: igitur et poterit Sacra Vnctione illos delinire.

Quarto: hoc Sacramentum, vt Iacobus adstruit, efficaciam suam ex oratione habet: atqui Oratio laici est quandoque ita Deo accepta sicut Sacerdotis: ergo.

Quinto: Iacobum plures Sacerdotes requirere ipsa eius verba commonstrant, nempe *inducat Presbyteros Ecclesiae*, cet.: ergo.

Sexto: vt quis spiritualiter resuscitetur per poenitentiam, non oportet, quod suscitatio illa spiritualis per corporalem significetur adeo vt sit corporaliter mortuus: similiter, vt quis spiritualiter per Baptismum abluatur, non est necesse, vt ablutio illa significetur per corporalem immunditiam, ita vt baptizandus sit corporaliter immundus: ergo nec oportet spiritualem curationem significari per corporalem, ita vt recipiens sit corporaliter infirmus.

Septimo: Graeci etiam poenitentibus qui valent corpore aliisque nulla graui infirmitate detentis hanc Sacram Vnctionem ministrant: ergo.

Octauo: puerulis hoc Sacramentum dandum esse illud probat quod in antiquis Auctoribus nulla prorsus exceptio reperitur, sed affirmatur aegrotis omnibus dandum esse: deinde, quia Nicolaus Cusanus inquit, (10) olim in Ecclesia non tantum adultis, sed etiam infantibus fuisse collatum: demum quod id rationi videtur valde consentaneum esse: nam si Eucharistia infantibus reuera dabatur quanto credibilius est datam fuisse illis Extremam Vnctionem?

Quae omnia soluere non est difficile. Primum enim sic soluimus cum Estio; Vnctionem scilicet, de qua Innocentius, non esse sacramentalem, sed actionem infirmi, qui pie adfectus in Oleum Episcopali benedictione consecratum, eo seipsum dilinit, sperans fore vt per illud sanctitatem sit recuperaturus. Quam responsionem confirmat idem Estius, quum ex vsu hodierno fidelium, qui aqua ad conferendum Baptismum consecrata aliisque eiusmodi rebus passim vtuntur, vt doloribus leuentur, et morbis quibus cruciantur, liberentur.

Ad secundum dicendum: duplicem Iacobaeae sententiae sensum Bedam adferre, moralem scilicet et litteralem. Morali conueniens erat, vt Presbyterorum nomine intelligerentur *aetate* Seniores: litterali vero, vt idem nomen pro *dignitate* Senioribus vsurparetur, vti

(9) Canone xxxii. (10) In Epist. iiii. ad Bohemos.

reuera ab ipso vsurpatum fuit, quum laudet Innocentii Papae I. Rescriptum ad Decentium Episcopum, in ea nempe verba *infirmatur*, cet., haec habet: "hoc et Apostolos fecisse et nunc Ecclesiae consuetudo tenet, vt infirmi Oleo consecrato vngantur a Presbyteris, et oratione comitante sanentur."

Tertii solutio iam pridem exhibita est: ostensum quippe fuit auctoritate diuinae Scripturae, definitione Concilii Tridentini, atque Traditione et vsu perpetuo Ecclesiae, solos Presbyteros esse huius Sacramenti Ministros: vnde et ostensum quoque fuit, Diaconos, neque illius Ministros esse, neque illis hoc ministerium ab Ecclesia aliquando permissum. Nec obsunt producta in contrarium testimonia: in nullo siquidem eorum minima extat vocula, quae Vnctionem Extremam commemoret; sed omnia de Communionem et Viatico agunt: et quaedam de susceptione poenitentium.

Quartum sic soluitur: quum ea oratio a Sacerdote non fiat in propria persona, quo pacto quandoque non exaudibilis esset, vt pote a peccatore proficiscens, sed fiat in persona totius Ecclesiae, in qua representatione orare valet quasi persona publica, non autem laicus qui persona priuata est; hinc non laicus, sed Sacerdos hoc Sacramentum conferre debet.

Quinto occurrunt Bellarminus et Arcudius; acerrime Graecorum praxim insectantes, quod Sacris Litteris, et Sacrorum Scriptorum testimoniis aduersetur. Juniores quidam Theologi hanc responsionem adhibent: Vnctionem illam Graecorum non esse sacramentalem, sed ceremoniam tantum. Haud placent Iuenino, cuius nos sensa amplectimur, duae istae responsiones, quas propterea multis oppugnat. (11) Hinc ex ipsius doctrina respondemus: Graecorum praxim sanos etiam inungentium, vt pote nullibi expresse ab Ecclesia Catholica proscriptam, non nisi impiissime improbari posse, vt ex superius dictis constat abunde: ceterum relegendam eam a Latina Ecclesia quamlongissime, quoniam contraria in illa praxis obtinuit vigetque: in vtraque tamen verum conferri Sacramentum, praeter alia plurima demonstrat *Fermentati* apud Graecos, et *Azymi* apud Latinos consecratio.

Ad septimum dicendum: neuiquam infantibus aptari posse formam effectusque huiusce Sacramenti. Nequid vero quod nullam eorum exceptionem antiquiores fecerint Scriptores? Fecit Iacobus ipse,

Ttt 2

se,

(11) Dissert. v. de Extr. Vnct. q. 7. cap. 3. concl. 2.

se, fecerunt quoque Concilia, communisque Ecclesiae praxis. Praererea: ducta ex comparatione Eucharistiae ratio fracta nimium videtur: nam pueruli possunt augmentum gratiae recipere, non autem actualium remissionem peccatorum.

CAPVT XIX.

In quo de Sacra Ordinatione et Ecclesiastica Hierarchia loqui adgredimur; ac primum earundem existentiam ac partes essentielles generatim constituimus.

Sacra Ordinatio verum est nouae legis Sacramentum a Christo Domino institutum.

Quae quidem nusquam celebrata in Ecclesia Catholica est absque materia et forma.

Docent primam propositionem Scripturae: ubi enim Sacrae Ordinationis mentionem faciunt, ceremoniam sensibilem diuinitus institutam, cui gratiae promissio adiuncta est, recensent; tria scilicet ad veram Sacramenti rationem spectantia. Equidem Actorum vi. Diaconi per manuum impositionem ordinantur consecranturque; legitur nempe: »hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, et orantes »imposuerunt eis manus.« I. ad Timotheum 4, ubi de Presbyteratu et Episcopatu agitur, recensetur quoque ritus impositionis manuum, ut et gratiae promissio verbis illis: »noli negligere gratiam quae in »te est, quae data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum Presbyterii.« Et cap. I. Epist. 2. ad eundem Timotheum: »admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quae est in te per impositionem manuum mearum.«

Quod autem ad diuinam institutionem atque mandatum adinet, quis negare poterit, quum exploratum sit Apostolis verbis illis a Christo *hoc facite*, cet. praeceptum fuisse ut Ministros ordinarent? Licet enim expresse ex Scripturis non constet iussos eos fuisse impositionem manuum adhibere; facile id tamen ex eo colligitur, quod alias per eum ritum conferre gratiam non ausi fuissent tentare: neque enim vllus homo potest sensibili signo gratiae productionem adligare, sed solus Christus quum Deus sit: ex Scripturis igitur constat

Or-

Ordinationem Sacramentum nouae legis esse a Christo Domino institutum.

Docet hanc ipsam veritatem constans Patrum Traditio. Ambrosius haec habet: (1) »homo imponit manum, Deus largitur gratiam, Sacerdos imponit supplicem dexteram, Deus benedicit potenti dextera.« Augustinus contra Epistolam Parmeniani scribens (2) inquit, de Baptismo et Ordinatione loquens: »vtrumque Sacramentum est, et quadam consecratione vtrumque homini datur, illud quum baptizatur, istud quum ordinatur, ideoque in Catholica Ecclesia vtrumque iterari non licet.«

Docet praeterea omnium Christi nominis societatum consensus; nam Graecos aliasque omnes gentes, quae vbique terrarum Christo nomen dant, idem prorsus ac Romanam Ecclesiam de Sacramento isto hactenus sensisse atque sentire, certa adeo et explorata res est, ut Solem meridie lucere negauerit, qui id in dubitationem adducere vulerit. Etenim post Isaacum Habertum, Ioannem Morinum, Iacobum Goarium, Leonem Allatum, et Petrum Arcudium, veritatem hanc ad liquidum plane deduxit Eusebius Renaudotius; atque irrefragabilibus momentis ostendit, Orientales omnes in constanti hac semper persuasione fuisse, Ordinationis ceremonias adiunctasque ei preces sacrae esse signa gratiam quam significant, efficaciam, atque gratiae huius sacramentalis promissionem inniti Christi Domini verbis, Apostolorum doctrinae, ac priorum fidelium disciplinae; proindeque dubitare neminem posse, quin Ordo verum sit Sacramentum. Docet insuper his innixa momentis Sacra Synodus Tridentina, definiens: »si quis dixerit Ordinem, vel Sacram Ordinationem non esse vere et proprie Sacramentum a Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum excogitatum a »Viris rerum ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quemdam eligendi Ministros verbi Dei et Sacramentorum; anathema sit.«

Suffragatur his omnibus S. Thomae ratio (3) quam sub hac forma proponimus: Ecclesiae ad vsque seculi finem aedificandae necessitas postulabat, ut Christus spirituales Sacramenta dispensandi potestatem sic Discipulis communicaret, ut per eos ad alios deueniret: ergo id reuera praestitisse Christum et in hunc finem Ordinis Sacramentum instituisse credendum est.

Se-

(1) In lib. de Dign. Sacerd. cap. 5.

(3) Lib. iv. contra Gent. cap. 74.

(2) Lib. II. cap. 13.

Secundam propositionem sic generatim modo probamus. Ab Apostolorum temporibus ad nostra vsque tempora Episcopi, Presbyteri, et Diaconi consecrati fuere per manuum impositionem et orationem, vt patet ex Scriptura, Patribus, Pontificalibus, Sacramentariis, quibus et Latini, et Graeci, antiquitus vsi sunt et nunc vtuntur: Ordines autem ceteri dati saltem apud Latinos sunt, per vasorum aut instrumentorum porrectionem, vt videre est in iv. Concilio Carthaginensi, Gregorii Magni Sacramentario, aliisque veteribus monumentis; quorum loca inferius dabimus: ergo nusquam Sacra Ordinatio celebrata est absque materia et forma, seu absque rebus et verbis, quibus tamquam signis exterioribus, aut gratia, aut officium per Ordinationem collata exprimerentur.

COROLLARIVM.

Circumferuntur variae Sacrae Ordinationis a Scholasticis traditae definitiones, quae verbis licet diuersae, a prissime Ecclesiae mentem aperiant, atque ex his quae dicebamus, sua sponte fluunt. Communis sane haec est: »Ordo est signaculum quoddam Ecclesiae, quo »spiritualis potestas traditur Ordinato.« Tradidit eam Magister Sententiarum, (4) probaruntque S. Thomas, (5) ac primi Scholae Theologi. Elegantius tamen, ac plenius definitionem ipsam tradiderunt Tridentini Patres, (6) ex quorum doctrina hanc Syluius elicuit: (7) »Ordo est Sacramentum nouae legis a Salvatore nostro institutum, »quo traditur potestas consecrandi, offerendi, ac ministrandi corpus et sanguinem eius, necnon Sacerdotio ex officio descriuendi.« Alias definitiones missas facimus.

CAPVT XX.

Nouatorum error notatur atque ipsorum aduersus primam veritatem impetus franguntur. Alia etiam argumenta soluantur.

Totus Nouatorum grex aliud quodlibet praeter Baptismum et Coenam nouae legis Sacramentum explodit; nec quisquam eorum est, qui illud mordicis non retineat, quod Pseudo-Euangelicae Reformationis Antistes Lutherus scripsit: (1) »in rigore loquendo duo tantum

(4) Dist. xxiv. lib. 4.

(7) In S. Thomae art. laudatum.

(5) Quaest. xxxiv. Supp. art. 2.

(1) In lib. de Capt. Babyl.

(6) Sess. xxxiii. cap. 1. et 2.

»esse in Ecclesia Sacramenta, Baptismum et Panem; Ecclesiam »Christi Sacramentum Ordinis, quod ab Ecclesia Papae inuentum est, »ignorare.« »Quid enim si Melancton (2) Ordinem ecclesiasticum visus est recepisse? Verbis ad fallendum meditato compositis lusit vaferimus visneque aliud tradere voluit, quam quod a Magistro suo didicerat.

»Quid etiam si Caluinus dixerit: (3) »quantum ad verum Presbyteri munus adinet, quod ore Christi nobis est commendatum, »libenter Sacramenti loco habeo?« cer. Magistri sui Caluini sententiam sic Forbesius exponit: »Ioannes Caluinus, inquit, Ordinem de »ministerio verbi et vero Presbyterii gradu intellectum, Sacramentum esse contendit, licet non apud omnes fideles commune, sed »ad certam functionem speciale: neque nos contentions funem ducimus, sed concedimus, Impositionem manuum, per quam aliquis »ad sacrum ministerium ex diuina institutione ordinatur, dici posse quodam sensu Sacramentum certo cuidam hominum coetui particulare; etsi in animum inducere nondum potuimus, vt huic veteram et proprie dictam Sacramenti euangelici rationem, quae in »Baptismo et Eucharistia inuenitur, conuenire existimemus.«

Haec vero argumenta in sui erroris praesidium adducere conseruerunt. Primum: Scriptura docemur nullum inter baptizatos debere statui discrimen, aiente Paulo: »quicumque in Christo baptizati »estis, Christum induistis: non est Iudaeus, neque Graecus; non »est seruus, neque liber; non est masculus, neque foemina: omnes enim vos vnum estis in Christo Iesu.« Docemur quoque, Sacerdotium cuique fideli competere, quam Petrus in Epist. 1. cap. 2. fideles quosque vocet, »Genus electum, regale Sacerdotium, gentem sanctam, populum acquisitionis.« et Ioannes etiam Apocalypseos 1. scribit: »qui dilexit nos, et lauit nos a peccatis nostris in »sanguine suo, et fecit nos regnum, et Sacerdotes Deo et Patri suo.«

Secundum: impositio manuum, cuius meminit Paullus ad Timotheum scribens, non erat ritus ad Sacramenti dignitatem adsurgens, nec sanctificantis gratiae symbolum; sed ceremonia quaedam, qua gratia gratis data sacris Ministris conferebatur: adfirmat nempe ipse Apostolus datam Timotheo gratiam illam *per prophetiam*, quae certe ad illa gratiarum genera spectat referturque; dixerat siquidem supra: *alii operatio virtutum, alii prophetia*, cet.: ergo.

Tertium: ex manuum impositione Timotheo facta nequaquam

(2) In Apolog. Conf. August. (3) Lib. iv. Instit. cap. 99.

poreret inferri Ordinationis Sacramentum : etenim Clerici ab Episcopis ordinantur ; Timotheus vero a Presbyteris ordinatus fuit : ait enim Paulus , *per impositionem manuum Presbyterii* : Deinde , manuum impositio est vaga et indeterminata materia , adhibita in benedictionibus Patriarcharum , in aegrotantium sanatione , in doemonum expulsionem , ac in ceremoniis quamplurimis : ergo .

Quartum : si Ordo esset Sacramentum proprie dictum , qui eo insigniti sunt , iure diuino a laicis differrent : At sic non differunt : scribit siquidem Tertullianus : (4) » nonne et laici Sacerdotes sumus ? Scriptum est quoque : et nos Sacerdotes Deo et Patri suo fecit . Differentiam iure ordinem et plebem Ecclesiae constituit auctoritas : « ergo .

Aduersus secundam propositionem haec obici solent . Primum : Christus Dominus in vltima Coena Apostolos consecrauit noui Testamenti Sacerdotes ; sed tunc non est vsus exteriori aliquo signo : neque enim aut Scriptura aut Traditio adserunt , adhibitur tunc fuisse signum aliquod sensibile , per quod Apostoli potestatem offerendi receperint : ergo Sacerdotium christianum , seu Sacra Ordinatio non constat ex aliquo ritu sensibili .

Secundum : Gregorius Nyssenus narrat , (5) Gregorium Thaumaturgum tridui itinere dissitum consecratum fuisse Neocesariensem Episcopum a Phaedimo Amasacensium Antistite . Scribit insuper Metaphrastes Daniele Stylitam , (6) Virum sanctissimum , licet absentem , inauguratum fuisse Sacerdotem a Gennadio Patriarcha Constantinopolitano ; ita sane , vt Archidiacono preces recitante , et populo acclamante , Deus ipsi absentem per Gennadium manus imposuerit : ergo Patres nonnumquam , nullis adhibitis exterioribus signis , Ordinationes celebrarunt .

Tertium : adserunt nonnulli Iuris Canonici periti , Romanum Pontificem his dumtaxat verbis : *esto Sacerdos : esto Episcopus* , seu absque alio sensibili signo , posse quempiam Episcopum aut Presbyterum consecrare : ergo .

Sed horum omnium facilis est solutio . Ad primum itaque respondendum : Apostolum hoc vnum velle , Christum scilicet , respectu vocationis , iustificationis , et praedestinationis , nullam habere rationem aut gentis , aut sexus , aut aetatis : vnde arguit , baptizatos omnes

(4) In lib. de Exhort. ad Castit. cap. 7. (5) In eius Vita.

(6) In eius Vita.

nes aequales esse , quum in obtinenda a Deo honorum operum mercede , tum in gratiarum consequitione . Petrum autem et Ioannem loqui de interno seu mystico Sacerdotio , non autem de externo proprie dicto , de quo quaestio insituta est .

Secundum insulsum prorsus ineptumque est : ac primo quidem nihil eo conficitur , etsi concedamus vna cum gratia et caractere Ordinis donum quoque prophetandi Timotheo fuisse collatum : immo libenter fateremur collatum illi quidquid ad Ecclesiae institutionem , aut necessarium erat , aut opportunum . Verum per Prophetiam factum dicitur , quod Spiritu Sancti iussu et inspiratione fit .

Ad tertium dicendum : *Presbyterii* nomine , non Presbyteros , sed Episcopos intelligi : ait siquidem Chrysostomus eadem exponens verba : (7) » non de Presbyteris hoc ait , sed de Episcopis ; non enim Presbyteri Episcopum ordinauerant . « Atque Paulus ipse in altera Epistola cap. 1. inquit : » per impositionem manuum mearum . « Accedit , Presbyterium esse Coetum , Synodum , atque multitudinem Sacerdotum , vt constat ex Scripturis et Patribus ; proinde Timotheum dici per impositionem manuum *Presbyterii* ordinatum , quoniam plures ipsi manus imposuerunt , inter quos primus Consecrator Apostolus . Quod additum in argumento fuit , nullam difficultatem ingerit : nam materia ad vnum Sacramentum constituendum determinatur per formam ; neque implicat eiusdem materiae multiplicem vsum esse , vt constat de aqua , pane , et oleo .

Quarto sic occurrimus : Tertullianus sat superque mentem suam aperit , quum verbis illis *differentiam inter ordinem et plebem Ecclesiae constituit auctoritas* , haec alia illico subiicit *et honor per ordinis consensum sanctificatus a Deo* : vnde nihil aliud voluit , quam clericorum et laicorum Ordines diuina institutione iam separatos , Ecclesiam distinxisse pariter suis legibus .

Argumentum autem primum contra secundam propositionem productum , hoc pacto soluitur : Sacerdotium , quo Apostoli inaugurati sunt in vltima Coena , non fuit Sacramentum proprie dictum ; potestate siquidem consecrandi Christi corpus donati sunt per solam Christi voluntatem , et absque Sacramento ; non absimili ratione quadam iidem Apostoli Confirmatione fuerant donati . Itaque quemadmodum , vt post S. Thomam passim docent Theologi , die sacra Pentecostes Apostoli receperunt effectum Confirmationis , quamuis ipsum-

Tom. IIII.

VVV.

met

(7) Homil. xiii.

met Sacramentum non receperint; ita potestate consecrandi donati sunt in vltima Coena, quamvis ipsum Sacerdotii Ordinem ex ritu sensibili essentialiter constantem minime receperint.

Ad secundum dicimus: facta quae obiciuntur, extraordinaria esse ac praeter communem legem, in qua Deus dispensare potest; scilicet, penes ipsum est Ordinis potestatem conferre; ipso ordine quoad substantiam minime collato. Sed insuper dicimus, intelligi debere de precibus, quibus eum Episcopus Amasaensis ad Episcopatum suscipiendum inflexit: testatur enim idem Nyssenus Gregorium Thaumaturgum non subiisse Episcopatus officium, nisi *omnibus post haec quae fieri solent, legitimis seu solemnibus in eo peractis*. Ad Danielis vero consecrationem, quod adinet: aut errasse in facto Metaphrastem, aut non de consecratione Danielis, sed de electione facta, quam a plebe Constantinopolitana, tum a Gennadio Patriarcha loqui.

Quarti solutio est: Iuris Canonici prudentes haud loqui de Episcopatu vel Sacerdotio secundum substantiam sumtis, sed tantum secundum iurisdictionem; quam quidem non alio adhibito signo quam verbo, a Summo Pontifice posse conferri, nemo est qui inficietur.

CAPVT XXI.

De Sacrarum Ordinationum numero atque distinctione.

In Catholica Ecclesia praeter Sacerdotium alii Ordines sunt, et maiores, et minores, per quos veluti per gradus in Sacerdotium tenditur.

Sacerdotium quidem ac Diaconatus Ordines sacri et hierarchici ac veri nominis Sacramenta.

De reliquis vero adhuc sub iudice lis est: antiquissimae licet institutionis certo sint.

Ac prima demum Tonsura ritus non est vanitatis et superstitionis sed pietatis atque religionis plenus.

Priorem adsertionem hoc modo demonstramus: Ab ipso Ecclesiae initio in vsu fuisse Ordines, septem, nempe Presbyteratum, Diaconatum,

natum, Subdiaconatum, Acolytatum, Exorcistatum, Lectoratum, et Ostiariatum, Traditio docet. In Epistola *Siquidem* Cornelii Papae, quam Eusebius refert, (1) describuntur clerici Ecclesiae Romanae, qui erant in Vrbe principio Schismatis Nouatiani, et praeter Romanum Pontificem fuisse dicitur Presbyteros quadraginta quatuor, septem autem Diaconos, totidemque Subdiaconos, Acolytos duos, et quadraginta Exorcistas et Lectores cum Ostiariis quinquaginta duos. Tertullianus insuper Lectores memorat; (2) Ostiarios Gregorius Nazianzenus; (3) Acolytos Augustinus; (4) Exorcistas Hieronymus; (5) memorant et alii Patres Romanique Pontifices.

Docet idipsum Conciliorum auctoritas: Concilium enim Carthagenense iv. celebratum anno 398, singillatim septem memoratos Ordines recenser laudatque: (6) eorumdem mentionem facit Concilium Tolerantum i. celebratum anno 400, (7) Synodus quoque Tarraconensis anni 516, Aquisgranensis an. 816. Florentinum in Decreto Vnionis: tandemque Tridentinum definiens: (8) »si quis dixerit, praeter Sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, et maiores, et minores, per quos veluti per gradus quosdam in Sacerdotium tenditur; anathema sit.« Eisdem supra memorauerat. (9)

Adsertionem secundam quoad vtramque eius partem demonstrant argumenta capituli decimionni. Praeter ea tamen sic diuisim illam demonstramus. Presbyterorum inaugurationem exprimunt Scripturae ea phrasi, qua Concilia Patresque docent designari sacramentalem initiationem: legimus nempe Actor. xiv: »et quum constituisset illis per singulas Ecclesias Presbyteros, et orasset cum ieiunationibus,« etc. Deinde: Florentinum Concilium, postquam dicit Ordinem esse sextum in Ecclesia Sacramentum, immediate de Presbyteratu pertractat, nulla ipsius etiam Episcopatus facta mentione: ac Tridentina Synodus docet, (10) Sacrificium et Sacerdotium diuina ordinatione coniuncta esse; ita vt qui Sanctum Eucharistiae sacrificium agnoscit, externum quoque et visibile Sacerdotium debeat fateri: et postea docet definiens, Sacerdotium inter Ordines principem locum

Vv 2

re-

(1) Lib. vi. Ecel.Hist. cap.40.	(6) A Can. III. vsque ad x.
(2) In lib. de Praescript. cap. 41.	(7) Can. i. ii. iv. et v.
(3) Orat. xviii. de laud. S. Cyprian.	(8) Sess. xxiii. cap. 2.
(4) Scrm. xlvi.	(9) Ibid. Can. 2.
(5) In Epist. ad Tit.	(10) Ibid. cap. 1.

teneri, et ad illud, tamquam ad perfectiorem finem, Ordinationes inferiores tendere.

Praeterea: in Sacerdotum ordinatione adest materia, siue ea sit instrumentorum porrectio, siue manuum impositio, siue vtrumque adest pariter verborum forma, scilicet oratio per quam Episcopus inuocat Spiritum Sanctum in eos quibus manus imponit; nec deest diuina institutio, quae habetur Matth. xxvi. et Ioan. xx. demumque reperitur productio gratiae sanctificantis, prout in eius forma adseritur: ergo.

Diaconatum insuper esse Ordinem Sacrum verumque Sacramentum sit euincimus: dum quis enim in Diaconum ordinatur, succedit in officio septem Diaconis, quos Apostoli constituerunt; initiatur quoque manuum impositione et oratione, verbisque Episcoporum, ac potestatem recipit atque gratiam, qua illi septem donati sunt: ergo in Diaconorum ordinatione est institutio ritusque ab aetate Apostolorum in Ecclesia usurpatus, adsuntque forma, materia, et effectus; quaecumque proinde ad verum Ordinem propriumque Sacramentum requisita.

Verum ad Concilium potissimum Tridentinum confugimus, quod illius auctoritate res toto vno icru conficiatur; videlicet et Presbyteratum et Diaconatum Ordines sacros et hierarchicos esse, et vera quoque Sacramenta. Definit enim esse in Ecclesia Catholica Hierarchiam diuinitus institutam, quae ex Episcopis, Presbyteris, et Ministris constat; atque: (11) »si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam diuina ordinatione institutam, quae constet ex Episcopis, Presbyteris, et Ministris; anathema sit.«

Tertiam adsertionem consulto firmauimus vt a quaestione admodum difficili et implexa, quaeque a nemine certo figi potest, abstineremus. Adeo enim hac de re inter se dissident Theologi, vt operam certe lusurus sit, qui voluerit quaestionem hanc ad liquidum ducere et definire. Praeter Scriptores siquidem, vel Caluino antiquiores, vel coaenos, vix numerari possunt Recentiores, iique clarissimi, qui in eorum vestigiis insistentes, conquisitis vndique antiquitatis ecclesiasticae monumentis, in deliciendis e Sacramenti gradu his Ordinibus strenuam operam posuerunt.

Sanctus vero Thomas etsi in Sententiis scribens Ordinibus singulis veti Sacramenti rationem videatur adserere, in oppositam tamen

(11) Sess. xxiii. Can. 6.

men visus est abire sententiam, quam in Opusculo aduersus impugnantem Religionem, tum Lect. ii. in caput 3. Epist. i. ad Timotheum; adeo vt germanae eius mentis iudicium inde colligi non posse, praecleari aliquot eius Discipuli sentiant, vt testatur Nicolaus Augustinus Chignoli, Ordinis Praedicatorum. (12) Sed neque controuersiam hanc finisse Synodos Florentinam et Tridentinam censendum est: vnum id vtraque constituit aduersus Nouatores, Ordinem nempe Sacramentum esse; atque per varios gradus rite atque sancte ad Sacerdotii apicem perueniri: an vero singuli hi gradus infra Diaconatum positi Sacramenta sint; Scholarum disputationibus permissum est.

Itaque, vtriusque factionis Scholasticae momentis perpensis, auctoritate etiam, numero, sapientia Scriporum sese oppugnantium; maluitus nos prudentissimum Benedicti XIV. Pontificis Maximi consilium arripere, atque ipsius verbis ventes dicere: (13) »dubii est nos haeremus, nec vllam in hac difficillima controuersia sententiam ferimus.«

Quarta demum propositio sic probatur: non nisi impiissime vanitatis ac superstitionis ceremonia illa adcurari valet, quam puriori Ecclesiae aevo constat apud clericos obtinuisse; eiusmodi est clericalis Tonsura: ergo. Et quidem, vetustissima Diuionensis Ecclesiae Acta produunt, S. Benignum Presbyterum, S. Polycarpi discipulum, Coronae clericalis indicio deprehensum, et a Terentio Comite, seculo ii. labente, morte mulcratum. Ammianus insuper Marcellinus, Scriptor quidem Ethnicus, refert, (14) Theodorum quemdam Presbyterum a Iulliano Apostata extremo supplicio fuisse addictum, quod puerulos tendens, illos clericatu initiaret. Et Prudentius seculi iv. Scriptor, idemque Poeta egregius, de Cypriani attonitio habet: »deflua caesaries compescitur ad breuem capillum.« Atque vt cetera munimenta mittamus, testimonium ritus huius sanctitati ac vetustati perhibent Concilia Carthaginense iv. (15) et Toletanum ii. (16)

Deinde: extreme impudens atque impius sit oportet, qui ritum quem ex Traditione Apostolica manasse certum est, superstitionis ac vanitatis damnat: atqui sic res se habet: ergo. Habemus sane plurima Traditionis istiusmodi momenta: sed praeclearum illud est, quod

(12) Tract. de Ord. Sacram. art. ii. §. 2. n. 7.

(13) Lib. vii. de Syn. Dioec. c. 24.

(14) Lib. xii.

(15) Can. xlii.

(16) Can. i.

quod ex perpetua omnium Christiani nominis gentium in hoc retinendo ritu consensione petitur : quod enim apud omnes nunquam inuenitur , non est erratum , sed traditum. Immemorabilem vero Latinae Ecclesiae praxim comprobant Rituales Sacrarum Ordinationum libri a Morino et Martenio collecti , quorum alii decem seculorum aetatem longe superant.

Eundem ritum sacris precibus concitatum continent vetusta quaeque Graecorum Euchologia , Syrorum Moranitarum , Syrorum Nestorianorum , Iacobitarum , et Melchitarum , Armenorum , et Aegyptiorum Ordines , seu descriptiones rituum ab eisdem Morino et Martenio ex probatissimis Codicibus excerptae editaque.

CAPVT XXII.

Argumenta contra pugnancia diluit.

Post exagitatos generatim Ecclesiae Ordines loco superius designato , in singulos eorum acerbissimo stylo Caluinus inuehitur , procaeciter scribens : quaecumque de his Catholici balbutimus , conficta esse ex inscitiiis insulsisque mendaciis , doctrinamque de Ordinibus ecclesiasticis nouitium inuentum esse , de quo nusquam alibi , quam apud ineptos Papistas rabulas , Sorbonistas , et Canonistas legitur , ut insane ille loquitur. Tonsuram vero clericalem , non ludibrio solum habet quasi ridiculam , sed veluti supersticiosam atque sacrilegam exagitat.

Quibus autem ineptiis aduersos nos arguat videamus. Opponit itaque primo : septem Ordines Papistae dicunt propter septiformem Spiritus Sancti gratiam ; qui numerus peruersa Scripturae interpretatione consecratus est , quod visi sibi sint apud Isaiam legisse septem Spiritus Sancti virtutes , quod falsum oppido est. Alii aductiores , non septem , sed nouem faciunt Ordines ad similitudinem , ut dicunt , Triumphantis Ecclesiae ; atque inter eos etiam pugna est , quum alii Clericalem Tonsuram primum omnium Ordinum collocent , vltimum Episcopatum ; alio exclusa Tonsura , Archiepiscopatum , alii Psalmistarum Ordinibus adnumerent : ergo vel ipsa opinionum diuersitas euincit falsam esse priorem propositionem.

Secundo : iniquissime in singulis illis Ordinibus Christum sibi collegam Papistae faciunt , quo suas opiniones magis commendent. Pri-

mo,

mo , inquit , Ostiarum munere functus est , quando vendentes et e-mentes flagello ex funiculis facto eiecit e Templo ; quae sine risu audiri non possunt.

Secundo : spectabilis vel maxime est argutia , qua in Acolythi nomine philosophantur , ceteroferarium appellantes ; verbo magico certe , inaudito gentibus ac linguis omnibus , quum Acolythus Graecis pedissequum simpliciter significet.

Tertio : creant Romanenses eximia pompa suos Lectores , cetera ad ea ministeria exsequenda , quibus vel pueros laicos praeficiunt. Equis enim cereos , ut plurimum accendit , quis vrcelis vinum et aquam infundit , nisi puer , aut ex laicis sordidulus aliquis , qui ex ea re quaestum facit ? Quis in eorum templis vnumquam vidit , vel Acolythum , vel Ostiarium suis partibus fungentum ? Exorcistas vero in quem tandem finem consecrant ? Fingitur data potestas imponendi manus super energumenos ; sed tali se potestate praeditos esse demonibus persuadere non possunt : farentur ergo nullum hodie esse in Ecclesia usum suorum Ordinum.

Quarto : plurima effudit Caluinus contra Presbyterorum Ordinationis ceremonias (postquam Presbyteratus rem siue substantiam oppugnat argumentis ex Epistola Paulli ad Hebraeos ineptissime ductis :) ait nempe : „ Dominus quum Apostolos amandarat ad Euangelii praedicationem , insufflauit in eos , quos Symbolo Spiritus Sancti virtutem , qua illos donabat , representauit. Hanc exsufflationem retinuerunt boni illi Viti , et quasi Spiritum Sanctorum e suo gutture egerant , super suos , quos formant , sacrificulos demurmurant , accipite Spiritum Sanctum ; sed quam id verum sit experientia docet , quae clamat , ex equis fieri assinos , ex fatulis Phraeneticos , quicumque in Sacerdotes consecrantur.“

Quinto : et contra ceremonias quas in Diaconorum Ordinatione Romana Ecclesia iam pridem vsurpat , haec Caluinus euomit : „ nunc , inquit , institutionem audiamus : Diacono qui ordinatur , solus Episcopus manum imponit ; orarium illi et stolam super laeuum humerum imponit , ut intelligat , se accepisse iugum Domini leue , quo ad sinistram pertinentia diuino timori subiiciat.“

Sexto : ita etiam in Diaconorum nostrorum officia Caluinus debacchatur : „ nihil aliud Diaconis suis iniungunt , quam ut ministrent ad Altare , Euangelium recitent aut canant , et nescio quas nugas agant. Nihil de eleemosynis , nihil de cura pauperum , nihil de tota

„ il-